

El que veiem i trepitgem: serra de Cabrera i cinglera d'Aiats

Recorregut per l'Eocè mitjà, rouredes, fagedes i prats

Extrem sud de la serra de Cabrera i la cinglera d'Aiats, des de la masia de Caselles

Serra de Cabrera , el Puigsacalm al fons i Falgars d'en Bas a la dreta

Cabrera des de les Bores d'en Masallera

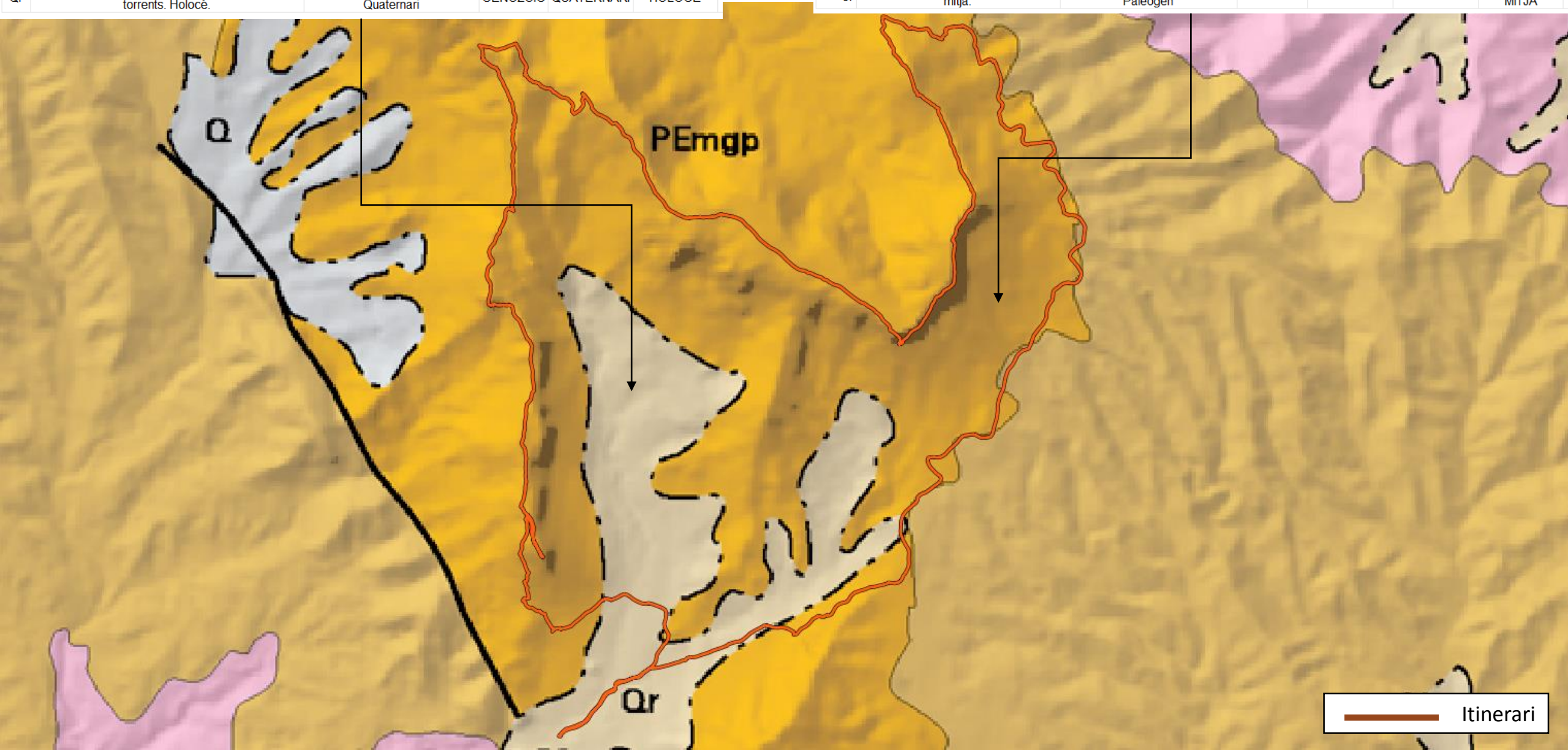
Mapa topogràfic

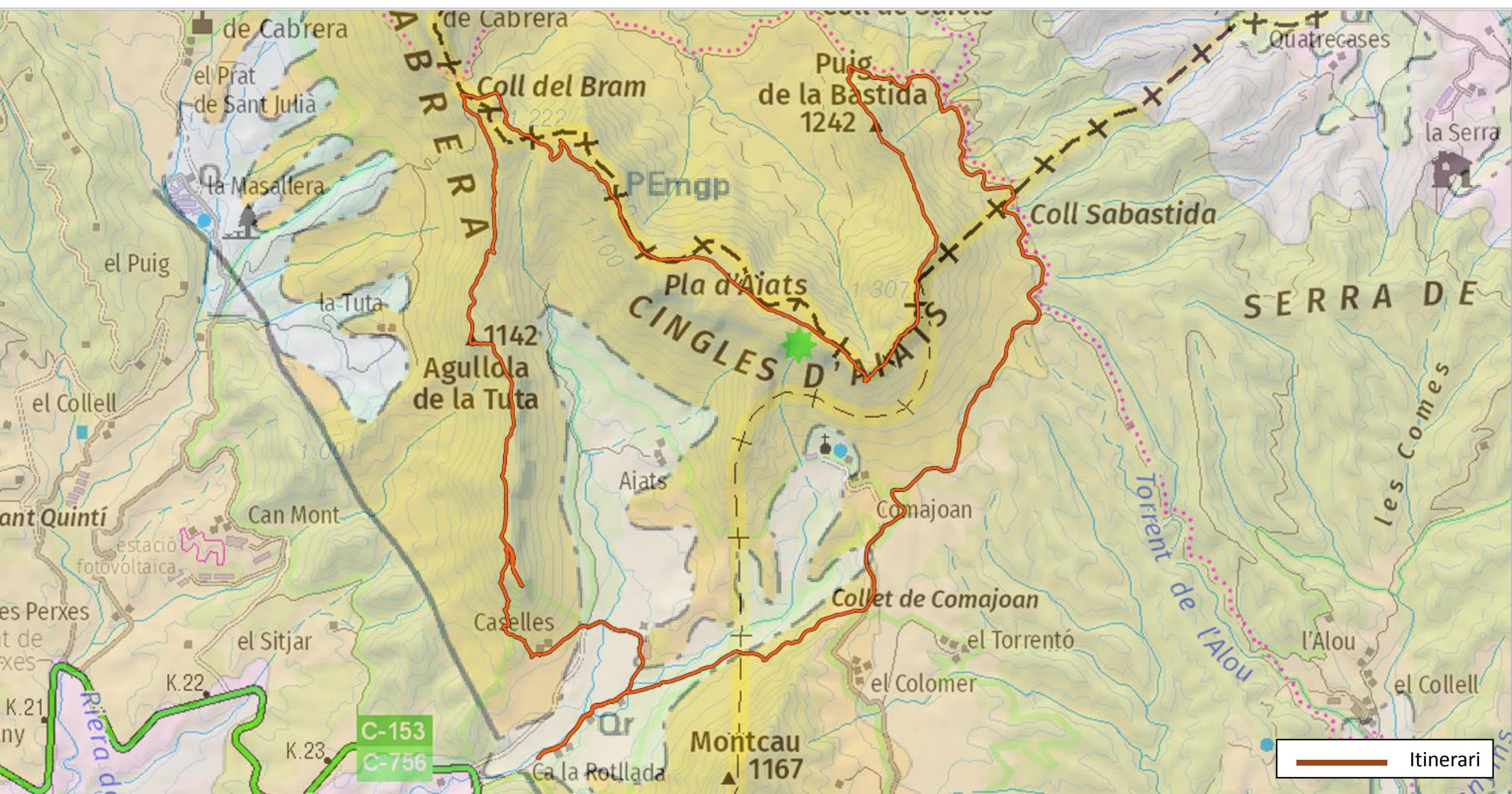

Mapa geològic de Catalunya

Unitats geològiques					
Codi	Descripció	Classificació segons litologia i edat	Era geològica	Període geològic	Època geològica
Qr	Dipòsits dels llits actuals de les rieres i dels torrents. Holocè.	Dipòsits sedimentaris del Quaternari	CENOZOIC	QUATERNARI	HOLOCÈ

Unitats geològiques						
Codi	Descripció	Classificació segons litologia i edat	Era geològica	Període geològic	Època geològica	Edat geològica
PEm _{gp}	Margues i gresos bioclàstics. Bartonianà mitjà.	Roques sedimentàries del Paleògen	CENOZOIC	PALEOGEN	EOCÈ MITJÀ	BARTONIÀ MITJÀ

EOCÉ MITJA (BARTONIÀ)

Unitats geològiques						
Codi	Descripció	Classificació segons litologia i edat	Era geològica	Període geològic	Època geològica	Edat geològica
PEmpg	Margues i gresos bioclàstics. Bartonà mitjà.	Roques sedimentàries del Paleògen	CENOZOIC	PALEOGEN	EOCÉ MITJÀ	BARTONIÀ MITJÀ

Període	Època	Estatge	Edat (Ma)
Neogen	Miocè	Aquitanià	(més recent)
Paleogen	Oligocè	Catià	28,4
		Rupelià	33,9
	Eocè	Priabonià	37,2
		Bartonià	40,4
		Lutecià	48,6
		Ipresià	55,8
	Paleocè	Thanetià	58,7
		Selandià	61,6
		Danià	66,0
Cretaci	Superior	Maastrichtià	(més antic)
Comissió Internacional d'Estratigrafia (2020) ^[1]			

Bartonià

El període Bartonian és un estatge faunístic de l'Eocè. Començà fa 40,4 ± 0,2 milions d'anys. El seu nom li fou donat per Karl Mayer-Eymar, que en definí els límits l'any 1857 a partir de sediments argilosos del sud d'Anglaterra rics en fòssils. Estratigràficament, el seu inici queda marcat per la quasi-extinció del nanofòssil calcari *Reticulofenestra reticulata*. El seu final queda marcat per una de les aparicions més inferiors del nanofòssil calcari *Chiasmolithus oamaruensis*. S'acabà fa 37,2 ± 0,2 milions d'anys i deu el seu nom a la localitat de Barton (New Milton) (Anglaterra)

L'Eocè

L'Eocè és la segona època del Paleogen, una de les subdivisions del Cenozoic. El seu inici i final queden marcats pel màxim tèrmic del Paleocè-Eocè i per la Grande Coupure, respectivament.

Màxim tèrmic del Paleocè-Eocè

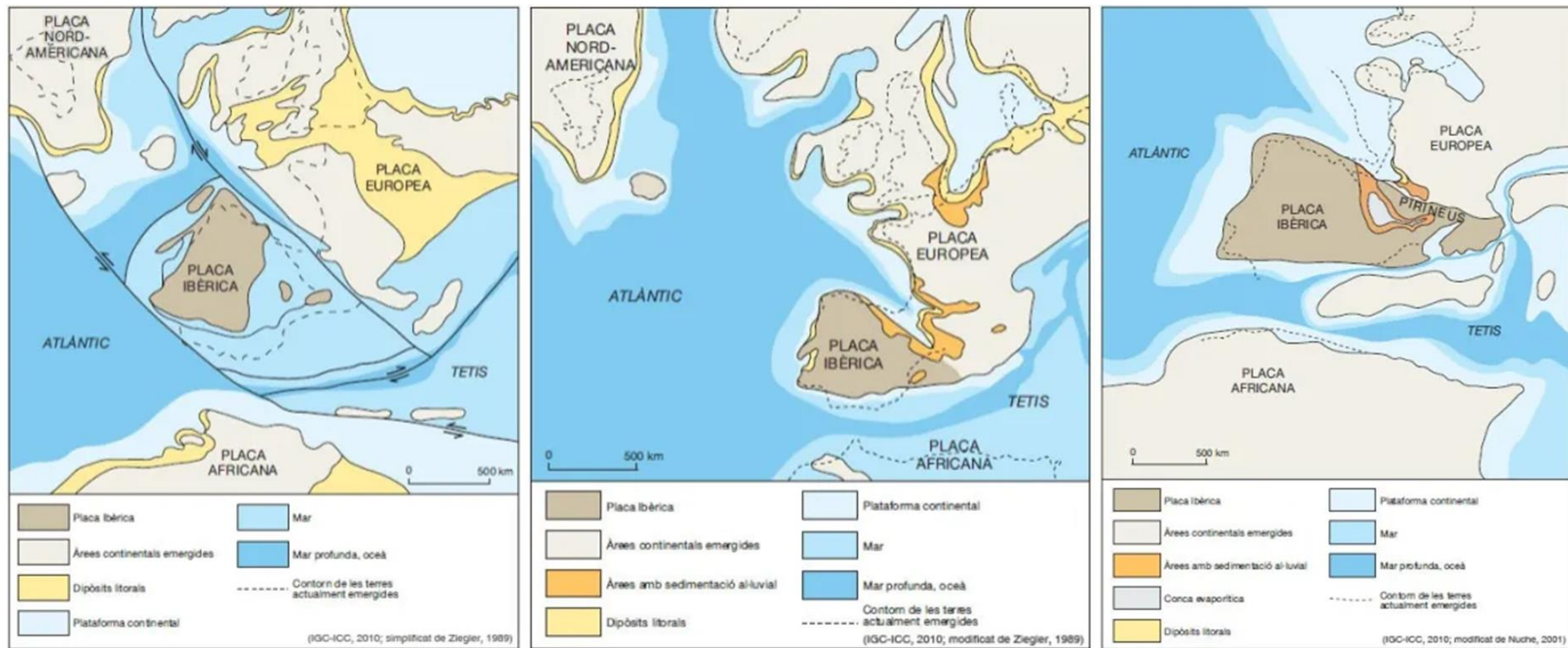
En només 20.000 anys, la temperatura mitjana terrestre augmentà en 6 °C, amb un corresponent augment del nivell del mar, així com un escalfament dels oceans.[2] Encara que l'escalfament pogué ser desencadenat per moltes causes, es creu que les principals foren la forta activitat volcànica i l'emissió de gas metà que es trobava emmagatzemat als clatrats dels sediments oceànics, i que pogueren intensificar l'escalfament en alliberar a l'atmosfera grans quantitats de carboni empobrit en l'isòtop carboni-13. A més, les concentracions atmosfèriques de CO₂ augmentaren de forma significativa, pertorbant-ne el cicle i causant l'elevació de la lisoclina, així com una escassetat d'oxigen a les profunditats oceàniques que finalment provocà la majoria de les extincions marines.

Grande Coupure

Gran trencament' en la continuïtat de la població de mamífers d'Europa fa aproximadament 33,5 milions d'anys, marca la fi de l'última fase dels canvis de l'Eocè, del Priabonià i l'arribada a Europa d'immigrants asiàtics.

Evolució de la conca marina

Gràcies a les margues i gresos de la comarca d'Osona, la geologia se'ns mostra com un llibre obert. La seva lectura ens permet entrar en una història apassionant que té un principi i un final: l'obertura i el tancament d'un mar provinent d'aigües atlàntiques. Paleogeogràficament, aquest mar acabava en un cul de sac i la seva barrera eren els Pirineus al nord, la serralada litoral amb el Montseny com a estendard a l'est i el massís Ibèric al sud-oest. Aquesta configuració del territori proporcionava una tranquil·litat inusitada als organismes que hi vivien, els quals estaven perfectament adaptats, prova d'això són la quantitat de fòssils que són únics en aquesta zona. Així doncs, els fòssils que es conserven són de diferents tipus, des de restes corporals i motlles fins a restes de la seva activitat en vida.

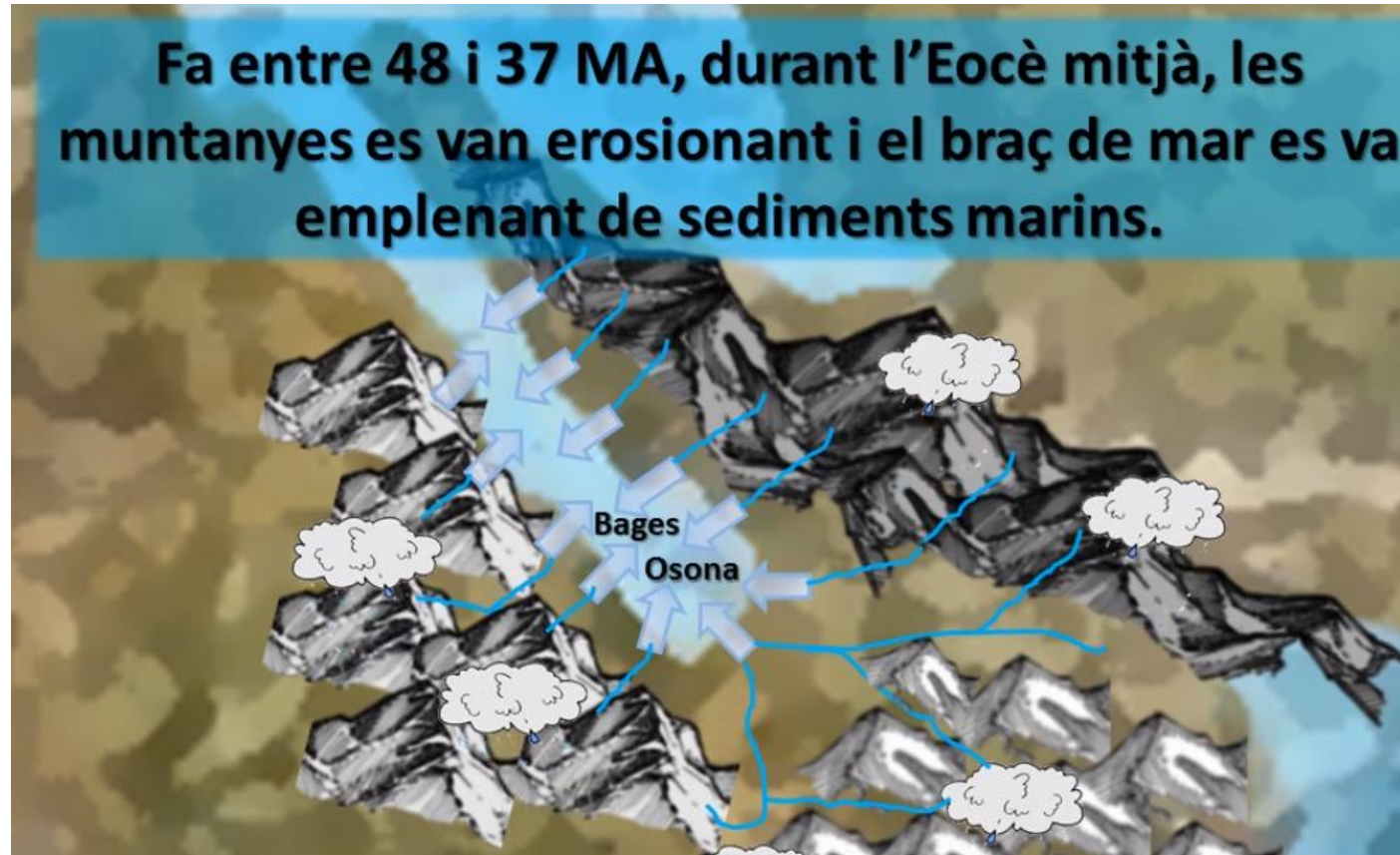

Aquesta conca es va generar degut al xoc entre la placa africana i la placa europea que es va iniciar al Cretaci, fa uns 70 milions d'anys. La placa ibèrica estava entre aquestes dues plaques i degut al xoc es van originar els Pirineus, la Serralada Costanera Catalana, les Bètiques, amb el seu extrem més oriental format per les actuals Illes Balears i molts altres relleus d'Europa i Àfrica. L'ascens d'aquestes serralades, va generar una inflexió al centre que va permetre l'ocupació de les aigües atlàntiques. Com a curiositat, en aquella època, es podia anar caminant des del Montseny fins a Còrsega i Sardenya passant per Mallorca, ja que formaven part de la mateixa estructura. Amb el pas dels anys, els Pirineus van anar creixent fins a provocar l'ascens de tota la conca en general i també tancant-la per la zona del país Basc. La prova del tancament són les sals de Cardona que representen un mar escanyat i hipersalí. Finalment el mar es va tancar i el centre va esdevenir un gran llac on tots els rius hi desembocaven dipositant sediments de gènesi continental. No hi havia cap riu que naixés als Pirineus i desembocqués al Tethys (l'actual Mediterrani). Paral·lelament a tota aquesta formació, Còrsega, Sardenya i les Illes Balears es desenganxaven de la placa Ibèrica conformant una incipient costa catalana. Va haver de passar molt temps perquè els rius que desembocaven al gran llac de la Catalunya central fossin capturats pel sistema de drenatge de la Serralada Costanera Catalana. Aquest fet va passar durant el Messinià, ara fa 7 milions d'anys. Durant aquesta època, el mar Mediterrani, que ja no era el Tethys, es va tancar per l'estret de Gibraltar i es va assecar dramàticament provocant que els rius tinguessin una pendent exagerada i, per tant, l'erosió fos molt forta i generalitzada. Les conques hidrogràfiques que desembocaven al Mediterrani van erosionar tant fortament la Serralada Costanera Catalana que els rius Ter i Llobregat van aconseguir penetrar la frontera que representava aquest mur. A partir d'aquí, l'erosió va ser el fenomen amb més incidència, amb tanta força que, a la zona que ocupa actualment la comarca d'Osona, el Ter va aconseguir arrencar més de 600 metres de sediment i dipositar-los al Mediterrani actual, davant de les costes de les illes Balears, i això va passar amb pocs milions d'anys. De manera que, abans que s'iniciés aquest episodi erosiu, Osona estava a més de 1000 metres d'altitud!

Tots aquests esdeveniments geològics han conformat l'actual relleu de la Plana de Vic, sense la força de les plaques, el mar interior i l'erosió, el paisatge de la Catalunya central, de ben segur, hauria estat diferent.

<https://mon.uvic.cat/udivulga/2018/09/24/el-mar-que-banyava-osona/>

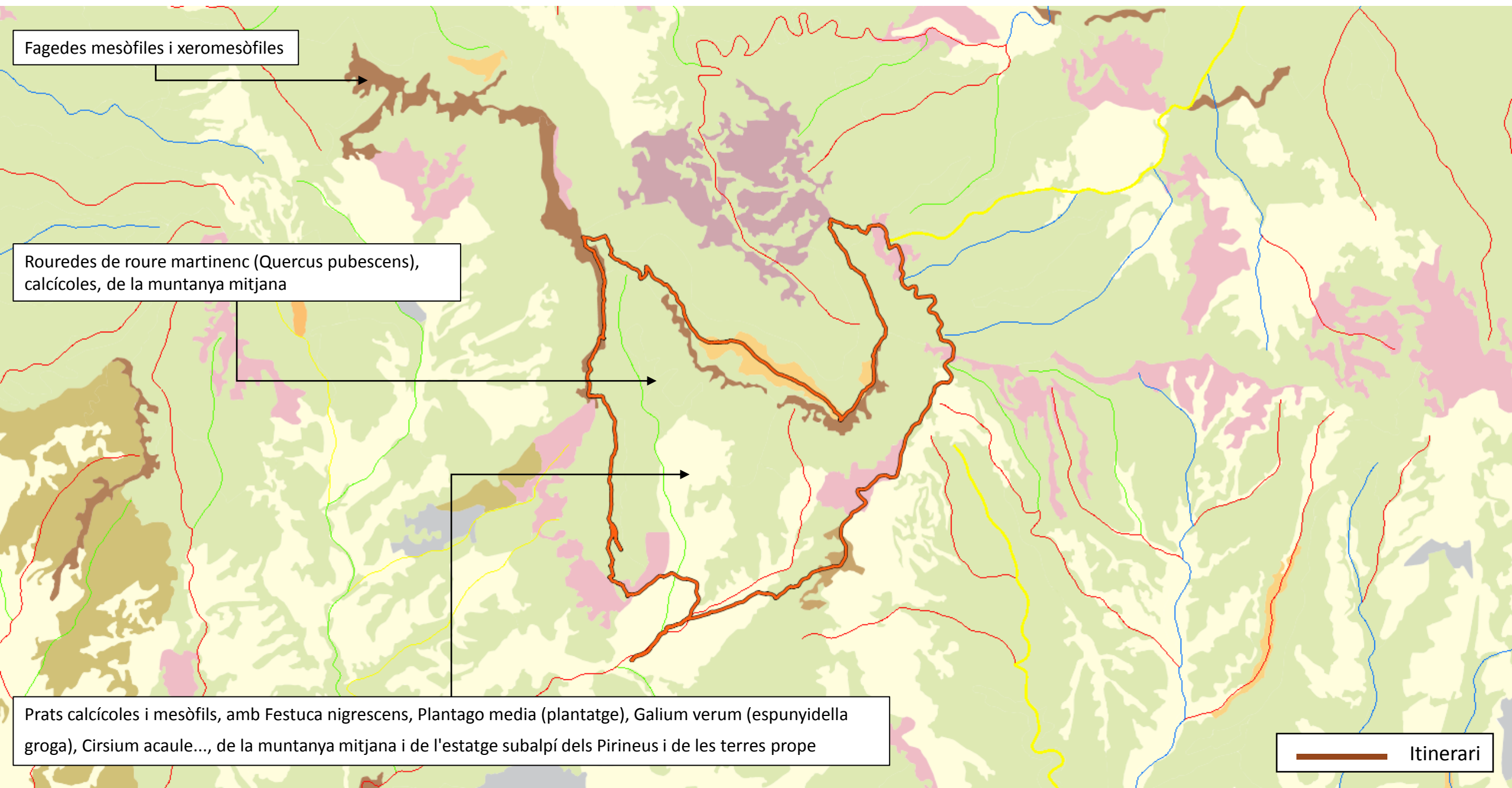
Origen geològic de la Plana de Vic

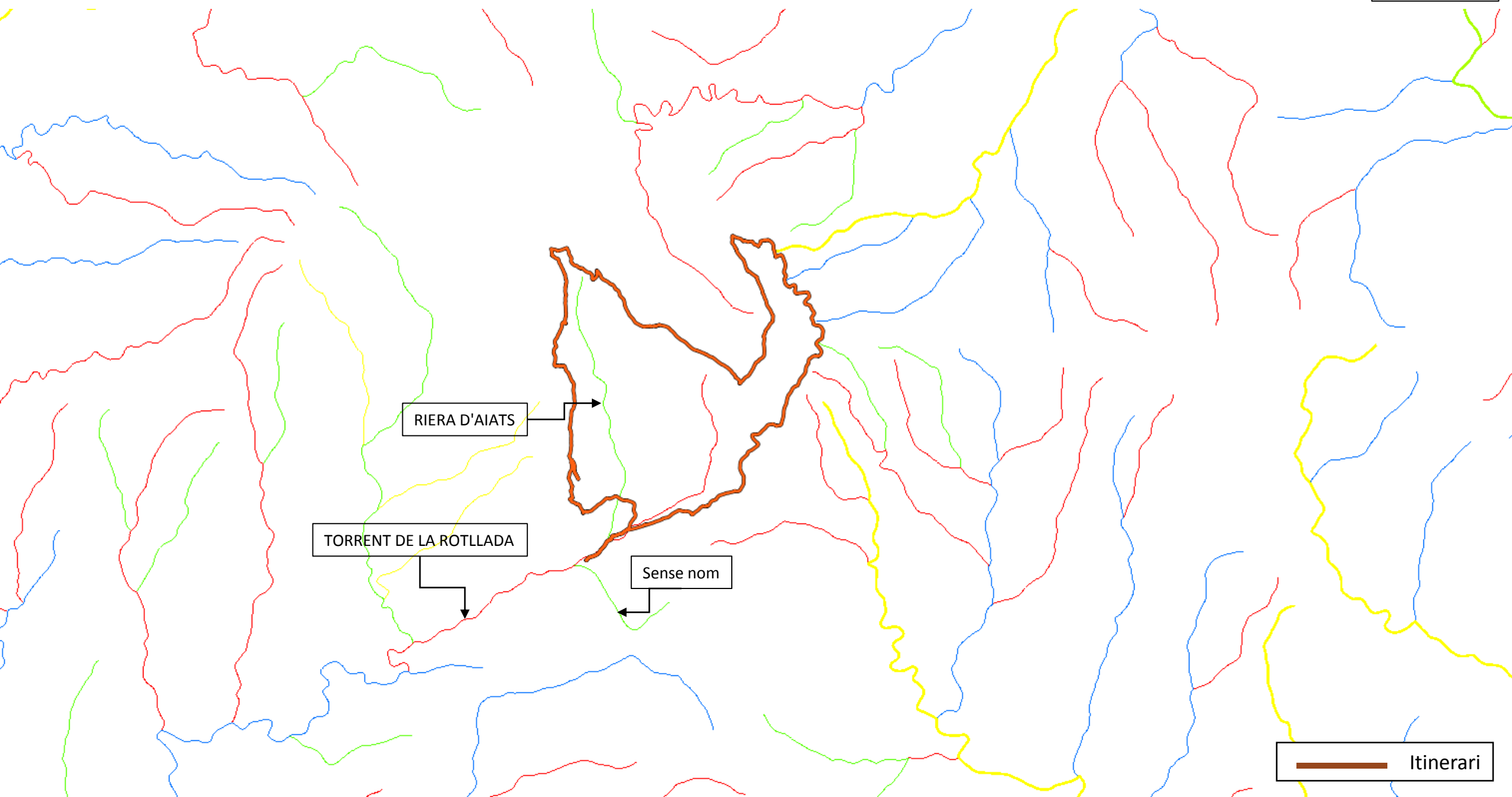

<https://www.youtube.com/watch?v=d1syt-JPrfE>

https://patronatestudisosenencs.cat/uploads/OB9%20Geologia_de_la_Plana_de_Vic.pdf

Vegetació

RIERA D'AIATS

TORRENT DE LA ROTLLADA

Sense nom

Itinerari

Mirador del Pla d'Aiats

Des del mirador del pla d'Aiats es pot gaudir d'un camp visual magnífic i de gran abast, corresponent a la plana del Vic i les Guilleries en tota la seva extensió. Es tracta doncs d'un mirador privilegiat d'aquest referent paisatgístic de la comarca, pel seu especial interès dins la fisonomia del territori.

Les Bores d'en Masallera

Tipus de protecció: Xarxa natura 2000

Europea – Atributs inspire: Natura 2000 – Àrea especial de conservació

Comarca: Osona

Lloc/Adreça: Sant Julià de Cabrera

Emplaçament A uns 500 m del coll de Bram, cal seguir pel corriol a tocar de cingle durant uns 150 m.

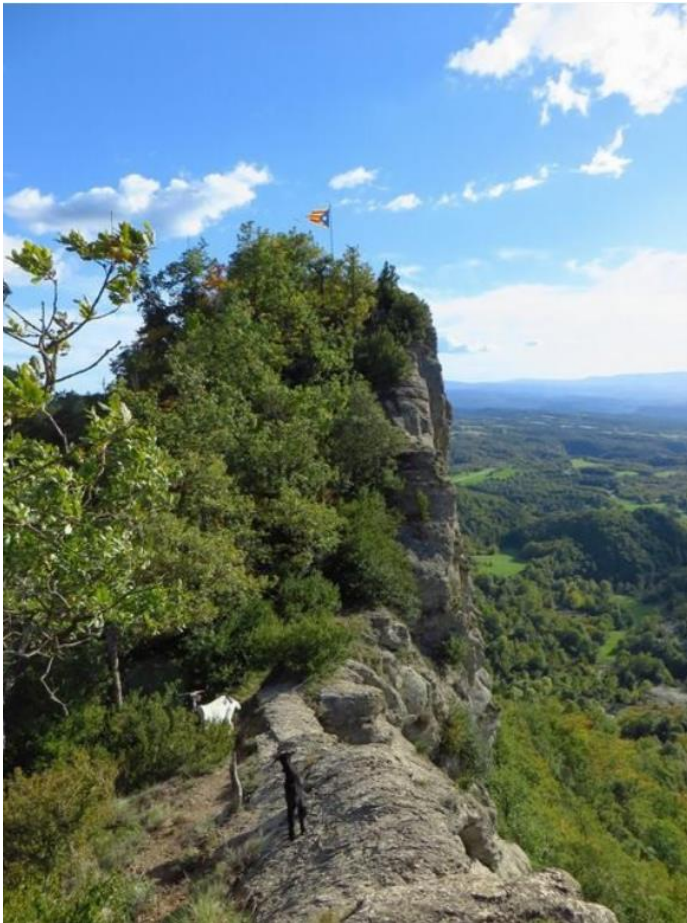
Alçada: 1.150 m

Coordenades: Latitud: 42.0676 Longitud: 2.41037

UTM Est (X): 451220 UTM Nord (Y): 4657450

Les Bores d'en Masallera són un conjunt d'esquerdes i cavitats naturals disseminades situades a uns 500 m del coll del Bram. Es tracta d'un fenomen geològic ben curiós, format per llastres paral·leles de roques, una mica inclinades i de gran llargada i fondària, lleugerament extraplomades sobre el barranc. Les cavitats son fruit de l'atracció del buit al costat del cingle, que ha produït la gènesi de diverses esquerdes de despreniment.

Agullola de la Tuta

L'Agullola de la Tuta és un cim rocós de 1.142 metres, a l'extrem d'un contrafort que se separa del serrat de Cabrera. La punta de l'Agullola, que destaca per la verticalitat de les seves parets, ofereix unes vistes excepcionals de la major part del Cabrerès i de la Plana de Vic.

Història

Durant molt temps, quan els excursionistes pujaven a l'agullola, els venia a rebre una cabra molt sociable perquè li donessin de menjar, fins que un dia, pels volts de l'any 2012, va desaparèixer. En la bústia que hi ha a la creu del cim, hi ha escrita la següent llegenda en record d'aquesta cabra: "Heus ací una vegada en un bonic paratge del Cabrerès hi vivia una dolça donzella. Ella... jove, bella i plena de vitalitat era admirada per tots els camperols d'aquelles contrades. Aquella admiració, aviat es convertí en desig, en devoció, fins que va esdevenir un assetjament constant envers ella. La seva bellesa era massa gran perquè els camperols poguessin controlar els seus actes. Després d'un llarg temps de suportar totes aquelles vexacions no trobar altre solució que refugiar-se dalt d'un cim majestuós anomenat "LA TUTA". Qui li havia de dir, a la pobre noieta, que només trepitjar la muntanya li cauria un llamp al bell mig de la closca, convertint-la en una àgil i peluda cabreta. Devia ser un malefici que li havien fet els pagesos de la vall. La llegenda diu que la cabra esdevé la bella donzella, altre cop qui aconseguí fer-li un petó una nit de lluna plena. Al llarg del temps s'han vist molts habitants d'Osona dalt del cim, cada nit de lluna plena, disfressats de xai, cabrons, marrans, bocs, pastors... per tal de fer-li un petó a la cabra. Fins a dia d'avui, la bonica donzella encara té quatre potes".

<https://patrimonicultural.diba.cat/element/agullola-de-la-tuta>